

Hergebruik oude gebouwen zorgt voor opbloei van steden

De opgave van dit decennium is om initiatieven en oud vastgoed met elkaar te verbinden. Het Nationaal Historisch Museum kan geschiedenis schrijven.

Reimar von Meding
architect-partner van KAW architecten en adviseurs te Rotterdam

De hysterie rond de nieuwbouw van het Nationaal Historisch Museum (NHM) was net weggeëbd, toen begin deze maand de discussie werd aangewengeld om Paleis Soestdijk als fysieke vestigingsplaats voor het NHM te benutten. Het is een voorstel dat erg past bij dit tijdperk: nieuwe ontwikkelingen stagneren, en ineens wordt weer mogelijk wat decennialang niet bespreekbaar was: hergebruik van bestaand vastgoed.

Het blijft voor buitenstanders best een beetje vaag wat een Nationaal Historisch Museum moet voorstellen. Waarom koop je niet een goed naslagwerk als je iets over onze geschiedenis wilt weten? Het NHM heeft geen vanzelfsprekend bestaansrecht. Dat is misschien de reden waarom het NHM zich – meer dan andere musea – al voor de totstandkoming definieert via het gebouw waar het in moet komen. Dat is tenminste iets tastbaars.

Al in het discussiestuk van de initiatiefnemers uit 2008 gaan de eerste 5 van 14 punten uitsluitend over het 'waar' in plaats van – wat je zou verwachten – over het 'waarom'. Ook de aandacht die het NHM afgelopen jaar kreeg ging niet over de inhoud maar over de huisvesting. Niet het feit dat het zou komen was spraakmakend, maar dat het niet zou komen. In ieder geval geen nieuwbouw. En nu staat het ineens weer in de belangstelling door de mogelijke huisvesting in Paleis Soestdijk.

Vanuit het perspectief van de vastgoedwereld maakt dit vertwijfelde vastklampen aan een gebouw het

Paleis Soestdijk, straks het Nationaal Historisch Museum?

FOTO RICK NEDERSTIGT, ANP

NHM erg interessant voor toekomstige geschiedschrijving. Een document waardoor toekomstige generaties beter zouden kunnen begrijpen wat er in het begin van de 21ste eeuw in Ne-

Geen ander museum definieert zich zo via het gebouw

derland in de vastgoedwereld gebeurde, zou er als volgt uit kunnen zien: "De Nederlandse vastgoedwereld van de negentiger jaren van de 20ste eeuw en het begin van de 21ste eeuw kan het beste worden omschreven met twee woorden: 'alles kan'. Uiteindelijk, aan het einde van deze periode van rijkdom en groei, kwam dit tot een climax in allerlei ontwerpen

voor volledig op zichzelf staande gebouwen voor alsmaar specifiekere instituten. Zo ook de nieuwbouw voor het Nationaal Historisch Museum. Het ontwerp was een prachtige sculptuur, die zowel in de bossen als ook langs de brug in Arnhem kon worden geplaatst. Geen gebouw in dienst van mensen maar vooral in dienst van zichzelf. Een laatste stuip-trekking van wat men toen in architectenkringen 'Superdutch' noemde: als het maar design was, anders was en opviel, was het allang goed.

Toen de economische crisis uitbrak, werden alle nog niet uitgevoerde Superdutch-concepten meteen in de prullenbak gegooid. Te duur, te specifiek, te inflexibel om te reageren op veranderende omstandigheden. Daarmee leek ook een einde te komen aan het NHM, omdat het museum in oprichting zich al helemaal

had vereenzelvd met het gebouw (in plaats van andersom). Maar het NHM ging online door, met de intentie om 'fysiek' ergens te kunnen zijn.

Tegelijkertijd kampte Nederland met een enorm overschot aan leegstaand kantoorvastgoed, door veroudering en overproductie in de jaren daarvoor. Paleis Soestdijk – in wezen niets anders dan een wat overtrokken woon-werkcomplex op een peperdure locatie – was het vooraanstaande symbool van deze leegstandsproblematiek.

Ontwikkelaars, overheden en architecten realiseerden zich in die tijd dat vraag (een nieuw museum) en fysiek aanbod (Paleis Soestdijk) niet meer los van elkaar konden worden gezien zoals in de jaren daarvoor. De opgave van het tweede decennium van de 21ste eeuw was het, om op intelligente wijze initiatieven en gebouwen met elkaar te verbinden.

De combinatie Soestdijk-NHM zorgde voor een ware hype bij bouwende Nederland. Wat men al snel het 'Nationaal Hysterisch Museum' was gaan noemen, werd het begin van de vernieuwing van stadscentra, wijken en kantoorlocaties. Op deze wijze maakte de Nederlandse economie een ongelofelijke groeispurt door. Hoewel er ongeveer dertig jaar lang in het hele land helemaal niets nieuw werd gebouwd, ging de kwaliteit van de Nederlandse steden met enorme stappen erop vooruit. En ook al besloot het NHM geen tien jaar later, toen het Nederlandse koningshuis werd afgeschaft, om te verhuizen naar voormalig Paleis Noordeinde, dan zal de eerste huisvesting in Paleis Soestdijk toch in lengte ter dagen worden herinnerd als het begin van een nieuw tijdperk!"

De burger is net een varken: hij vreet alles

Irene van de Voort
biologisch boerin in Lunteren

Wat een interessant cijfer: 49 procent van de bevolking wijst megastallen af (*Trouw*, 12 mei). Vrouwen meer dan mannen. Als doodgeknufelde biologisch boerin zie ik deze consumenten met volle mond roepen: 'Geen megastallen!' en dan doorslikken. "Maar wat heeft u daar dan in uw mond, lieve burgerconsument?", kan ik alleen maar vragen.

Ik hoor de natuur- en milieuorganisaties alweer roepen dat de supermarkten alleen vlees uit ministallen mogen verkopen. Nee nee, zegt het CBL, het overkoepelend orgaan van supermarkten dan: wij bedienen de markt, wij trekken aan duurzaamheid, wij verleiden de consument, maar de consument legt zelf het product in het karretje hoor. De overheid moet het oplossen.

Die overheid kan de megastallen wel verbieden in Nederland, de import van dat vlees niet. Helaas, helaas. Heeft u wel eens een buitenlandse megastal gezien? In Zuid-Korea bijvoorbeeld. Bij de laatste MKZ-crisis in Zuid-Korea werden de varkensjes daar levend begraven. Dan doen we dat in Nederland veel netter in onze minimegastalletjes. Maar, eerlijk is eerlijk, goedkoop is het wel.

De consument en de burger, dat zijn twee handen op een buik. Die twee handen stoppen eten in één mond. En wat die mond zegt, dat kan soms helemaal niet overeenkomen met wat er in die mond gestopt wordt. De burgerconsument is hypocriet. Altijd en altijd kiest hij voor het goedkoopste product. En vraag niet uit wat voor stal dat komt. Burgerconsumenten zijn net varkens: wat je ze in de bak gooit, vreten ze op.

Voorlopig is de consumptie van biologisch vlees minder dan 1 procent. Onze biologische koeien gaan weg voor de gangbare slacht. Het vlees wordt niet biologisch verkocht. Geen markt voor. Omdat burgerconsumenten het te duur vinden. Trutten.

len

denktank

Kunst heeft nut

Waarom heeft nog niemand uit de kunstwereld helder en afdoende uitgelegd waarom een gezonde samenleving en economie niet kunnen functioneren zonder kunst en cultuur? In mijn woonplaats loopt de muziek-, theater- en dansschool het risico door bezuinigingen haar deuren te moeten sluiten. Op de basisscholen is er geen tijd om dat op te vangen. We krijgen dus veel minder mensen die weten hoe een uurtje samen zingen zorgt voor energie om nog beter te werken of te leren. Behalve voldoening en daardoor meer persoonlijke kracht zet het ook een standaard neer hoe door samenwerking iets moois ontstaat. Dit zijn belangrijke ervaringen die inspirerend zijn voor het zware, dagelijkse werk en voor verlichting zorgen. Zingen is maar een voorbeeld, alle kunsten die met hart en ziel beoefend worden of als publiek worden meebelevd, vormen een ondergrond voor mededogen, voor beschaving en daarmee voor een gezonde economie.

Machtelij Weijers Zutphen

Ook een denktank insturen? denktank@trouw.nl

Redactie Podium Trouw, Postbus 859, 1000 AW Amsterdam
Telefoon 020-5622751 E-mail: podium@trouw.nl

Podium is een vrijplaats voor discussie. Artikelen tellen maximaal 700 woorden, Brieven maximaal 150. Alle stukken zijn op persoonlijke titel. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren, te redigeren of in te korten. Bijdragen worden ook via internet, databank of anderszins verspreid. Eventuele auteursrechten blijven berusten bij de schrijver. Inzendingen graag voorzien van naam, adres en telefoonnummer, ook de e-mails.